

KÖZVÉLEMÉNY-FELMÉRÉS KLÍMAÜGYBEN KLÍMAÜGY ÉS A METEOROLÓGUSI TUDOMÁNYOS KÖZÖSSÉG

A PUBLIC SURVEY IN CLIMATE THE SCIENTIFIC METEOROLOGICAL COMMUNITY AND CLIMATE

Maller Aranka Judit

Országos Meteorológiai Szolgálat, H-1525 Budapest Pf. 38. maller.a@met.hu

Összefoglalás. Az MMT egy kérdőívet köröztetett tagja között, hogy mi a szakemberek véleménye a nem meteorológusok nyilatkozatairól klímaügyben. Ez az írás a felmérés 2010. április 29-én, a Társaság összejövetelén elhangzott összefoglalását mutatja be.

Abstract. The Hungarian Meteorological Society issued a questionnaire what the member of the Society think about the professional people's presentations about the climate and climate change. The paper is the written version of the surveys' evaluation was presented in the meeting of the MMT.

2009 októberében a Magyar Meteorológiai Társaság elnöke, Dr. Major György szervezésében kérdőívet küldtünk szét az MMT tagtársainak. Az MMT elnöksége tájékozódni akart, hogy meteorológus kollégáink miként élik meg a nem meteorológus szakemberek meteorológiai szempontból hibás megnyilvánulásait, és a válaszok alapján folytatni a klímaügy kezelést. Mint az MMT titkára, vállaltam a kérdőívre beküldött válaszok feldolgozását, és az eredményeket átadtam Dr. Czelnai Rudolf akadémikus részére, hogy a meteorológus szakmai közösségen belüli klímaügy-helyzetet analizálhassa.

Kérdőívünk 4 kérdést tartalmazott, a kérdésekre több választ adtunk meg, és kértük a gondolt válaszok bejelölését. 293 MMT-tagnak küldtük szét a kérdőívet, 85 személy töltötte ki és küldte vissza. 11 tagtársunk annyira fontosnak tartja a problémát, hogy külön levelet is mellékelte, amiben kifejtette a véleményét.

A feltett kérdések:

1. Az utóbbi években milyen gyakran találkozott meteorológiailag hibás megnyilatkozásokkal?
2. Mennyire tartja zavarónak a meteorológiailag hibás megnyilatkozásokat?
3. Valamelyik meteorológiai szervezetnek (tanszék, MMT, OMSZ, MTB) reagálnia kellene?
4. Milyen stratégiai elemek fontosak a jövő szempontjából?

Az 1. és a 2. kérdéshez 3-3 választ fogalmaztunk meg, ezek közül értelemszerűen egyet lehetett megjelölni. A 3. kérdésnél négy válasz, a 4. kérdésnél pedig öt válasz volt megadva, és mivel ezek a válaszok nem zárták ki egymást, ezért akár több választ is meg lehetett jelölni. (A válaszok az alábbi táblázatokban megtalálhatók, és a válaszok százalékos megoszlása is.)

A kérdőívre adott válaszok értékelése:

1. Az utóbbi években milyen gyakran találkozott meteorológiailag hibás megnyilatkozásokkal?

a) Gyakran	50,6%
b) Ritkán	45,9%
c) Egyáltalán nem	3,5%
Összesen:	100%

2. Mennyire tartja zavarónak a meteorológiailag hibás megnyilatkozásokat?

a) Nem zavar	4,7%
b) Kicsit zavar	25,9%
c) Nagyon zavar	69,4%
Összesen:	100%

3. Valamelyik meteorológiai szervezetnek (tanszék, MMT, OMSZ, MTB) reagálnia kellene?

Az alábbi válaszok közül egyet jelölt meg 68 fő (68 db válasz) Több választ gondolt: 17 fő (36 db válasz) A válaszok száma összesen 104 db	1 válasz (%)	Több válasz (%)	Összes válasz (%)
a) Nem érdemes, mert a hatásuk jelentéktelen	5,9	5,6	6
b) Az illető szakembert barátilag tájékoztassuk a tévedéséről	10,3	38,9	20
c) Hivatalosan kérjünk helyreigazítást az adott médiában	14,7	19,4	16
d) Alkalmadtán adjunk szakszerű nyilatkozatot a kérdésről	69,1	36,1	58
Összesen:	100%	100%	100%

4. Milyen stratégiai elemek fontosak a jövő szempontjából?

Az alábbi válaszok közül egyet jelölt meg 52 fő (52 db válasz) Több választ gondolt: 33 fő (77 db válasz) A válaszok száma összesen 129 db	1 válasz (%)	Több válasz (%)	Összes válasz (%)
a) Tudományos együttműködés, szakmai nyitottság	54	37,7	44,2
b) Politikai szerepvállalás	4	5,1	4,6
c) Média-szerepvállalás	17	32,5	26,4
d) Szakmai érdekvédelem	13	15,6	14,7
e) Elsősorban a saját portánkon seperjünk	12	9,1	10,1
Összesen:	100%	100%	100%

A többség álláspontja

Diagnózis: gyakran találkozunk meteorológiai szempontból hibás megnyilatkozásokkal

Vélemény: zavaró

Teendő: adjunk szakszerű nyilatkozatokat a kérdésről

Stratégia: a tudományos együttműködés és a szakmai nyitottság legyen a vezérlő elv!

A levelekben közölt vélemények bemutatása:

Varga-Haszonits Zoltán szerint megtiltani senkinek nem lehet, hogy elmondja a véleményét a klímaváltozásról, akár megfelelő háttérismeret nélkül is. Több javaslatot tett, ami azonban segíthetne:

– Egységes klímakutató szervezetet kell létrehozni. Szemléletváltás kell: szintetizáló cikkek is jelenjenek meg.

Létre kellene hozni egy kizárólag éghajlati témákkal foglalkozó folyóiratot, vagy a Klíma-21 Füzetekkel kellene az említett egységes szervezetnek szorosan együttműködni.

Mindenekelőtt nekünk meteorológusoknak kell megtennünk mindent azért, hogy a hazai érdeklődők az

éghajlattal kapcsolatban helyes tájékoztatást kapjanak, s együtt kell működnünk mindenkivel, aki ebben segítséget tud nyújtani.

Mika János felajánlja, hogy a tennivalókban szívesen áll az MMT rendelkezésére.

Faragó Tibor: „Fordított eset is létezik, amikor a meteorológus ismerteti, értelmezi, véleményezi az ügyvel kapcsolatos politikai, ágazatpolitikai (ki-bocsátás-csökkentési), más szakterületi vetületeket, teendőket, összefüggéseket”.

Horányi András: „Tanult meteorológusok is sok sületlenséget összehordanak, azaz még a szakmabeliek se képesek arra, hogy olyan kérdésben ne nyilatkozzanak, amihez nem értenek.”

Horváth Ákos szerint alkalmadtán adjunk szakszerű nyilatkozatot a kérdésről, feltéve, ha tudunk.

Drahos Ágnes: „Mivel mindenki nyilatkozhat, nem mindig up-to-date szakember kerül a sajtó hatáskörébe.”

Pátkai Zsolt: „Legyen meteorológiai törvény. TV-ben csak olyanok nyilatkozhassanak a klímaváltozásról (a szakma nevében), akik egy szakmai testület előtt számot adtak meteorológiai tudásukról.”

Czucz Bálint szerint finoman, konstruktívan érdemes kezelni ezt a kérdést a jobb, hatékonyabb együttműködés reményében.

Nyitrai László tényekkel támasztja alá azt, hogy klímaváltozás van folyamatban. Ő nem híve a szakma félrehúzódnásának.

Hollósi Mihály: „Eléggé veszélyesnek tartom az olyan megnyilatkozásokat, hogy nincs is klíma-

változás, ezt csak felfűjják stb. melyek pl. egyes amatőr meteorológusok fórumán hangzanak el, nem vagy nehezen ellenőrizhető forrásokra hivatkozva. Nem véletlen a koppenhágai konferencia, hogy klímaváltozás tény, csupán az a kérdés, hogy az elkövetkezendő években, melyik szcenárió valószínűleg majd meg (remélve, hogy nem a legrosszabb!)”

A KLÍMAÜGY ÉS A METEOROLÓGUS TUDOMÁNYOS KÖZÖSSÉG

THE CLIMATE QUESTION AND THE METEOROLOGICAL COMMUNITY

Major György

Magyar Meteorológiai Társaság, H-1675 Budapest Pf. 39., major.gy@met.hu

Összefoglalás. Az írás a 2010. április 29-ei MMT előadói ülés harmadik részét tartalmazza.

Abstract. The paper presents the summary of the 3. part of session of Hungarian Meteorological Society was held 29 April 2010.

Mi, meteorológusok nagyon sokáig az éghajlattant a meteorológia részének tekintettük. Az 1980-as években az éghajlattan különálló éghajlattudománnyá alakult, nagyon sok tudományterület közreműködésével, és mostanában már úgy tűnik, kevesebb azon szakterületek száma, amelyeknek nincs közük az éghajlathoz, mint azon szakterületeké, amelyek hozzájárulnak az éghajlat tudományához.

Természetesen számos félreértésre és vitára ad lehetőséget, ha egy tudományos kérdéshez igen különböző tudományterületek nézőpontjaiból közelítünk (lásd az előadói ülés első és második részét), de „ügygyé” az éghajlat azzal vált, hogy a környezetvédelem, a politika és a gazdaság, valamint ezek révén a közvélemény is érdekeltté vált az éghajlat témájában. A meteorológusok számára, úgy tűnik, megoldhatatlan feladattá vált az, hogy az éghajlat szerteágazó és igen bonyolult rendszeréről hiteles tudományossággal röviden, de ugyanakkor hatásosan tudjanak kommunikálni mind a közvéleménynek, mind pedig a politikai és gazdasági közegnek. Ezt mutatja az Európai Meteorológiai Társaság sikertelen tréningje a témában, valamint a Meteorológiai Társaságok Nemzetközi Fórumának alakuló ülésén a témáról szóló napirendi pontban elhangzott megszólalásoknak a problémát elkerülő volta.

Magyarországon az MTA Meteorológiai Tudományos Bizottsága az 1990-es évek elején, nem sokkal az első IPCC-jelentés megjelenése után, kiadott egy néhány oldalas állásfoglalást a kérdéstről, amelyet az MTA Földtudományi Osztálya nyomtatásban megjelentetett. Ez az anyag tartalmában közel két évtized után is megállja a helyét. Hatása azonban

sem a közvéleményre, sem a társadalom speciális területeire nem volt. Ezen két évtized alatt nagyot fejlődött a klímapolitikának nevezett tevékenység, amely a politika eszközeivel kezeli a kérdést, jelentősen eltávolodva a szakmai és tudományos objektivitástól. Becslésem szerint két nagyságrenddel több klímapolitikus működik a világban is és hazánkban is, mint a klímával valóban tudományosan foglalkozó szakember. Ez azt is jelenti, hogy a politikai mentalitás jelentős hatással van nemcsak a kutatási pénzek elosztására, hanem a kutatási eredmények megfogalmazására, értékelésére és megjelenési lehetőségeire is. Az egyes tudományágak és azokon belül a részterületek igyekeznek saját „érdekeiket” védeni, ezért sokszor azonos szakterülethez tartozók sem tudnak közös állásfoglalást kialakítani. (Ebben a tudánypolitika mellett nagyobb szerepe van a szakmai kérdés bonyolultságának, a sok részeredmény között rendet és rendszert teremtő átfogó elmélet hiányának.)

Belátva a feladat nehézségét és átérzve a hatás felelősséget, én úgy gondolom, hogy a hazai meteorológusoknak célszerű lenne egy két oldalnál nem hosszabb közös álláspontot kialakítani arról, hogy mi az, amit tudunk az éghajlatról, és mi az, amit nem, valamint arról, hogy mennyire megbízhatóan tudjuk előrejelezni az éghajlatunk jellemzőit a következő 100 évre. Tudom, hogy a rövid szöveg szükségképpen egyszerűsít, és ezért támadható, de a meteorológusoknak is szólniuk kell a közvéleményhez az éghajlat múltjáról, jelenéről és jövőjéről, nem csak más szakterületek képviselőinek, és nem csak a klímapolitikusoknak.